

שינוי מועד פריחה במנגו בערבה באמצעים אגרוטכניים וכימיים

=====
מ. זליג - מו"פ ערבה

חקציר

פריחת עצי מנגו בערבה בחודשים נומבר-ינואר אינה גורמת לחנטה מסחרית, לאור תצפיות חלקיות שנעשו בעבר נגשנו לבדיקת הנושא תוך שמוש באמצעים אגרוטכניים וכימיים ובשלב שביניהם. המטרה, לגרום לפריחה מוקדמת בהודשים שבהם הטמפרטורה עדיין גבוהה (ספטמבר-אוקטובר) לקבל חנטים תקינים שיבשילו מוקדם בעונת היבול הבאה (אפריל-מאי).

בעצי הניסוי נערך משטר הצמאה והשקייה, רסוסים בפקלו בנטרזול ו- $KN03$ ושלובים ביניהם.

הזנים בניסוי היו טומי והיידן.

שיטות

1. נבחרו 10 עצי טומי מנטיעת 1978.
2. נבחרו 88 עצי היידן מנטיעת 1978:
  - א. עצי הטומי רוססו בנובמבר 86 בגיברלין 150 ת"מ. עצי ההיידן רוססו בנובמבר 76 באחרל 4000 ת"מ.
  - ב. מחצית מכלל עצי הניסוי הוצמאו למשך חודש מ- 27.7.87 עד 26.8.87 (ההצמאה הופסקה בשל אבחון סבל בעצים עלים נגללים). שאר העצים הושקו כרגיל.

- ג. כמחצית העצים (40 עצים) בהם עצים מוצמאים - 20, ומושקים - 20, רוססו בתאריך 5.8.87 בפקלובוטריזול 2% + L.77 0.1% רסוס עד נגירה.
- ד. בנוסף לכך בכל עצי הניסוי בכל עץ נעשו 6 טפולי משנה על ענפים בהיקף העץ ובגובה שבין 1-2 מ'.

טפולי המשנה היו

1. רסוס באתרל 1000 ח"מ בתאריך 25.8.87
2. רסוס באתרל 1000 ח"מ + KN03 2% בתאריך 28.8.87
3. רסוס באתרל 1000 ח"מ + KN03 2% בתאריך 17.9.87
4. רסוס ב KN03 2% בתאריך 30.8.87
5. רסוס ב- KN03 2% בתאריך 21.9.87
6. בקורת

הערות

1. על כל ענף בטפול משנה רוססו כ- 300 סמ"ק תרסיס עד נגירה תוך כדי הגנה על הענפים השכנים.
2. בכל עצי הטומי וההיידן שבניסוי היו לבלובים בקצוות הענפים בזמן הרסוס בפקלובוטריזול.

תוצאות

1. ב- 20.8.87 אובחנו סימני סבל בעלים (עלים נגללים) בעצים המוצמאים ולכן חודשה ההשקייה ב- 26.8.87 כחודש ימים אחרי התחלת ההצמאה.
2. בעצים שרוססו בפקלובוטריזול אובחנו 2 תופעות בולטות, הגידול בקצוות הענפים נעשה צפוף יותר (כעין שושנת עלים) צבע העלים היה ירוק יותר.

3. במחצית אוקטובר החלו להופיע תפרחות בעצי טומי שרוססו בפקלובוטזול והיו מושקים, בזן היידן אין הופעת תפרחות.
4. במחצית נובמבר בעצי טומי שרוססו בפקלובוטזול פריחה מלאה וחנטים רבים גם בעצים המושקים וגם בעצים המוצמאים (בעצי טומי אחרים במטע אין פריחה על העצים) בעצים האחרים בניסוי גם המושקים וגם המוצמאים מעט מאוד הצצות של תפרחות. בעצי ההיידן שרוססו בפקלובוטזול יש יותר הופעת תפרחות מאשר בעצים שלא רוססו בפקלו, אך הפריחה בכללה מועטת בהרבה מאשר בעצי הטומי.
5. במחצית דצמבר נערך סקר דרוג הפריחה ועצמתה לפי המקרא הבא :

עצמת פריחה = 0 - 5 (0 - אין פריחה, 5 - פריחה מלאה)
 דרגת פריחה = א - ה (א - אין פריחה, ב- תפרחות סגורות באורך 10 ס"מ, ג- תחילת פריחת פרחים, ד- פריחה מלאה, ה- חנטים).

להלן תוצאות הסקר

בזן טומי - טפולים ראשיים

ההצמאה בלבד - עצמת פריחה 3,3 דרגת פריחה ג-ב
 הצמאה + פקלו - עצמת פריחה 5,0 דרגת פריחה ד
 השקאה + פקלו - עצמת פריחה 5,0 דרגת פריחה ד-ה
 השקאה בלבד - עצמת פריחה 4,3 דרגת פריחה ג

בזן היידן - טפולים ראשיים

ההצמאה בלבד - עצמת פריחה 3,4 דרגת פריחה ב
 הצמאה + פקלו - עצמת פריחה 3,7 דרגת פריחה ב+
 השקאה + פקלו - עצמת פריחה 4,6 דרגת פריחה ג-ב
 השקאה בלבד - עצמת פריחה 3,5 דרגת פריחה ב-ג

בזן היידן - טפולי משנה

טפול 1 - עצמת פריחה 3,1	דרגת פריחה - ב
טפול 2 - עצמת פריחה 2,1	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 3 - עצמת פריחה 2,6	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 4 - עצמת פריחה 3,0	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 5 - עצמת פריחה 2,5	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 6 - עצמת פריחה 2,3	דרגת פריחה - ב

בזן טומי - טפולי משנה

טפול 1 - עצמת פריחה 4,3	דרגת פריחה - ג-ה
טפול 2 - עצמת פריחה 4,8	דרגת פריחה - ג-ה
טפול 3 - עצמת פריחה 3,9	דרגת פריחה - ג-ה
טפול 4 - עצמת פריחה 4,0	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 5 - עצמת פריחה 3,9	דרגת פריחה - ב-ה
טפול 6 - עצמת פריחה 3,9	דרגת פריחה - ב-ה

6. בסוף ינואר בזן טומי בעצי הפקלובוטזול תפרחות "עמוסות" חנטים בגודל כ 10 מ"מ (מאות על תפרחת). לקראת אמצע פברואר נשירת חנטים רבה, בחלקם יש זרע. בעצי טומי שלא בניסוי יש חנטים (2 מ"מ) ופריחה רבה. ב-10 עצי הניסוי בטומי יש פריחה וחנטה מתקדמים יותר משאר עצי הטומי במטע. בזן היידן רב החנטים שהופיעו מפריחות מוקדמות חסרי זרע. ולקראת אמצע פברואר הפריחה לקראת סיום. בזן טומי לקראת מרץ נשרו רוב החנטים בעצי הניסוי ונשארו פירות בודדים לעץ. בזן היידן לקראת אמצע מרץ כל הפירות שנבדקו היו חסרי זרע. בזן טומי במאי נותרו פירות בודדים לעץ (בוגדל 10 ס"מ) הפירות האחרים חסרי זרע וקטנים יותר. בזן היידן אין כמעט פירות בעצי הניסוי.

מסקנות ודיון

1. ההצמאה לא גרמה להקדמת פריחה, ייתכן ומשכה היה קצר מידי וכן היו השפעות להשקאת שורות סמוכות.
2. רסוסי הפקלובוטזול תרמו להקדמת הפריחה בעיקר בזן טומי. גם עצמת הפריחה וכמות החנטים היתה בכמות גדולה ויוצאת דופן. בדיעבד התברר שרב החנטים היו חסרי זרע ונשרו במשך הזמן. פירות בודדים בלבד הגיעו להבשלה והקדימו בכ- 2-3 שבועות את הבקורת. בזן היידן השפעת ריסוסי הפקלובוטזול היתה קטנה יותר אך גם בזן זה היתה הקדמת פריחה בעצים הנ"ל. ייתכן שהעובדה שעצים אלה לא נשאו פרי בעונה הקודמת תרמה גם היא להקדמת הפריחה שכן גם עצים שלא רוססו בפקלו מבין עצי הניסוי, הקדימו לפרוח לעומת שאר העצים במטע ובמיוחד בזן טומי.
3. בטפולי המשנה אין אפשרות להצביע על טפול מסויים שגרם להקדמת הפריחה בצורה בולטת, בדיעבד התברר שהענפים שנבחרו לטפולים השונים לא התאימו כולם לביצוע הטיפול וממילא נידון בהם הטפול לכישלון.
4. ייתכן וכל מהלך הניסוי פיגר בלוח זמנים הרצוי והיה צורך להתחיל אותו מוקדם יותר בעונה (ואכן מתוכנן ניסוי דומה לעונה הבאה).